

**Beheer en onderhoud van de bepalingsmethode 'Milieuprestatie gebouwen
en GWW-werken inclusief de Nationale Milieudatabase (NMD)'**

Jaarplan 2019

Rijswijk: 19 maart 2019

Het kader van de werkzaamheden onder het jaarplan 2019

Het jaarplan 2019 is een afgeleide van de notitie 'Blik op de horizon 2020 – lange termijn verkenning voor de uitvoeringsorganisatie voor het beheer en onderhoud van de bepalingsmethode 'Milieuprestatie gebouwen en GWW-werken incl. de NMD' en bouwt voort op het jaarplan 2018.

Het uitgangspunt in dit jaarplan 2019 is wederom dat het beheer en onderhoud van de bepalingsmethode 'Milieuprestatie gebouwen en GWW-werken incl. NMD' een zelfstandige activiteit is binnen de organisatie SBK.

Zoals bekend mag worden verondersteld vindt de doorontwikkeling van het beheer en onderhoud van de bepalingsmethode en NMD plaats in een open en transparant platform in de vorm van de website www.milieudatabase.nl. Op deze website zijn alle relevante documenten m.b.t. de NMD te vinden. Betrokkenheid van en afstemming met het bouwbedrijfsleven vindt o.a. plaats in de Milieubeleidscommissie (MBG) en Technisch-Inhoudelijke Commissie (TIC).

In dit jaarplan 2019 is het uitgangspunt gehanteerd dat we uitvoering geven aan de diverse speerpunten zoals we deze met het ministerie van Binnenlandse Zaken hebben afgestemd, te weten:

- Beheer- en onderhoud *NMD* en Nationale Bepalingsmethode '*Milieuprestatie Gebouwen en GWW Werken*;
- Project kwaliteitsborging datakwaliteit;
- Project routekaart ontwikkeling bepalingsmethode;
- Project categorie 3 kaarten NMD 3.0;
- Communicatieplan;

In de onderstaande uitwerking en de bijlage is duidelijk zichtbaar om welke activiteiten het gaat.

De Raad van Toezicht heeft in 2018 de tarieven voor 2019 vastgesteld (indexering op basis van CBS Index) en deze zijn in december 2018 aan betrokkenen kenbaar gemaakt.

Vooralsnog zijn er geen kosten in rekening gebracht voor een licentie voor onderwijsinstellingen voor de instrumentendatabase of processendatabase of een deel daarvan.

In het jaarplan is het uitgangspunt opgenomen dat financiering van de begrote kosten door zowel publieke als private partijen moet worden gefinancierd.

Speelveld nationale milieudatabase

Het stelsel van de nationale milieudatabase bestaat uit 4 verbonden elementen, met elk hun eigen specifieke stakeholders en inhoud.

1. Milieudata

Milieudata wordt op vrijwillige basis door de markt aangeleverd. SBK beheert de bepalingmethode en alle daaraan verbonden documenten, waarin de noodzakelijk normelementen zijn opgenomen om een LCA dossier op te stellen en te toetsen. SBK is tevens verantwoordelijk voor het aanstellen van erkende LCA deskundigen, het opstellen van kwaliteitscriteria voor deze aanstelling en het toezicht houden op het functioneren van de erkende LCA deskundigen, binnen het NMD stelsel. Hiermee wordt de kwaliteit van de productkaarten (categorie 1 en 2) geborgd.

2. Database

De database omvat de feitelijke ICT en data die noodzakelijk is. SBK is verantwoordelijk voor 2 releases van data per jaar aan instrumenthouders. In 2018 en de eerste helft van 2019 wordt de herstructurering van de database operationeel en zal deze web-serviced worden aangeboden. Vanaf 1 juli 2019 vervallen daarmee de releases en is informatie real-time beschikbaar in de rekeninstrumenten. Daarnaast verzorgt SBK een viewer op de eigen website.

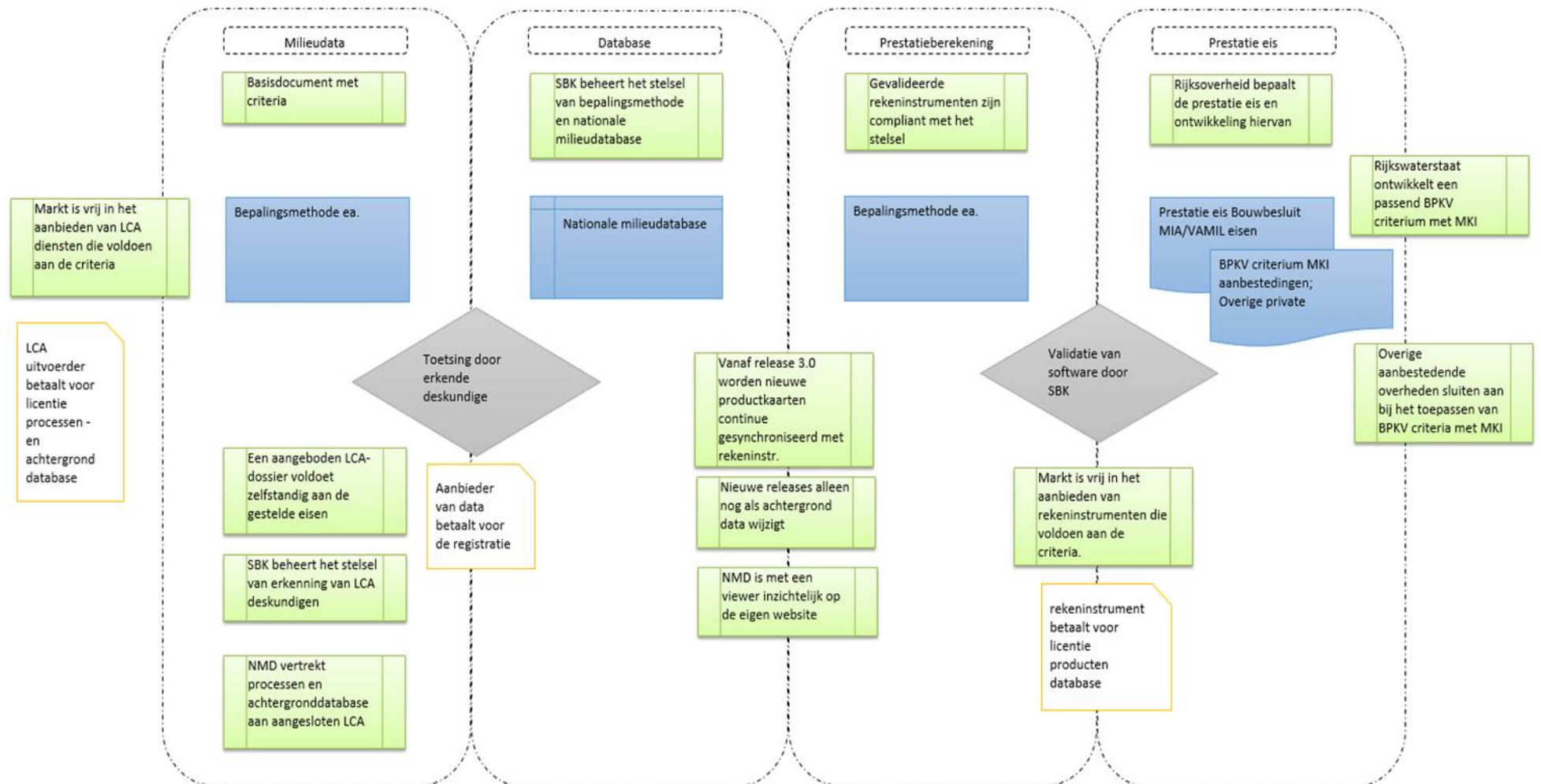
3. Prestatieberekening

Op het niveau van een gebouw of werk kan een prestatieberekening worden uitgevoerd. SBK beheert de in de bepalingmethode opgenomen weging en rekenregels die hiervoor noodzakelijk zijn. Marktpartijen zijn vrij in het ontwikkelen van software voor deze markt, SBK is verantwoordelijk voor de validatie hiervan.

4. Prestatie-eis

Eisen aan gebouwen worden aangestuurd door het Bouwbesluit, bij GWW werken worden de eisen op projectniveau via het instrument van de aanbesteding gesteld.

Figuur 1, overzicht speelveld Nationale Milieudatabase

Jaarplan 2019

Het stelsel van de nationale milieudatabase heeft in ontwikkeling een goede groei doorgemaakt naar een robuust stelsel met een wettelijke prestatie eis per 1 januari 2018. In het beheer van de nationale milieudatabase was er in 2018 o.a. sprake van een noodzakelijke modernisering van ICT en een doorontwikkeling van kwaliteit en betrouwbaarheid. In 2019 ligt de nadruk o.a. op de verdere kwaliteitsborging van de datakwaliteit en de verdere ontwikkeling van de Bepalingsmethode i.r.t. het internationale speelveld. Verder zullen we ook onze communicatie verder professionaliseren.

Naast dit geheel lopen ook de projectplannen 'Circulariteit in de Bouwregelgeving' welke reeds in 2018 zijn gestart met subsidie van BZK, door in 2019.

Beheer en Onderhoud NMD stelsel 2019:

Hieronder valt in algemene termen de zorg voor coördinatie en uitvoering van alle reguliere, éénmalige en projectmatige taken die samenhangen met de Nationale Bepalingsmethode, de NMD, de daarbij aangesloten productkaarteigenaren en rekeninstrumenten en de daarbij behorende organisatiestructuur met o.a. daarin de MBG en de TIC. Tevens beheert en onderhoudt SBK een processendatabase die door LCA deskundigen gebruikt wordt om conform de bepalingmethode LCA rapportages te maken.

Meer specifiek betreft het werkzaamheden die zowel met beheer- en onderhoud van de Nationale Bepalingsmethode als van de database te maken hebben. Toezicht op geldigheid van bestaande en invoer van nieuwe productkaarten, alsmede de koppeling en validatie van en met de rekeninstrumenten.

SBK draagt daarbij ook concreet de zorg voor een goed functionerende database en gekoppelde ICT. Er worden 2 releases per jaar uitgegeven en de database is inzichtelijk op de website. Medio 2019 zal er overgegaan worden naar een rechtstreekse koppeling tussen de rekeninstrumenten en de NMD, waardoor toevoegen van nieuwe productkaarten dan wel wijzigen van bestaande productkaarten op dagelijkse basis mogelijk wordt.

SBK heeft contact met de productkaart eigenaren, is hiervoor vraagbaak en faciliteert het proces van het tijdig aanleveren van productkaarten, controle op deze input en de verwerking hiervan in de database.

SBK is verantwoordelijk voor het valideren van de rekeninstrumenten voor het maken van een MPG of MKI berekening. De methode van validatie moet aangepast worden met inachtneming van aanpassingen aan de database en de rekenregels.

Validatie rekeninstrumenten wordt overigens voornamelijk door de markt (licentiehouders) betaald. Voor de overige beheer- en onderhoudskosten zijn de inkomsten vanuit de markt (productkaarten) nog onvoldoende.

Wat het beheer en onderhoud betreft wordt SBK ondersteund door enkele vaste adviseurs en dienstverleners, zowel t.b.v. de releases (NMD en processendatabase), IT diensten, inhoudelijke expertise e.d.

Ontwikkeling (projecten) NMD 2019 stelsel

1. Project kwaliteitsborging datakwaliteit

Doelstelling: verder verbeteren van de betrouwbaarheid van de getoetste milieudata in de NMD als robuuste basis voor het stelsel.

In 2018 zijn er stappen gezet met verplichte kennisdagen voor erkende deskundigen. Uit mondelinge en schriftelijke terugkoppeling van LCA deskundigen blijkt dat dit als nuttig en noodzakelijk is ervaren. In Q1 en 2 2019 willen we dit verder uitbouwen met de volgende elementen:

- Training 24 januari nieuwe bepalingmethode;
- Publiceren register van dossiers met LCA uitvoerders en LCA toetsers;
- Inventariseren van gemiddelde tijdsbestedingen per dossier om tot een handreiking te komen met als doel een vergelijkbare inspanning per vergelijkbaar dossier;

In overleg met de erkende deskundigen wordt in Q3 geëvalueerd welke verdere stappen gewenst en haalbaar zijn

2. Project routekaart ontwikkeling bepalingmethode

Doelstelling: in Q1 zorgen voor een transparante routekaart waarmee duidelijk is op welke termijn en op welke wijze de effect categorieën uit de nieuwe EN 15804 die volgend jaar wordt vastgesteld wordt geïmplementeerd in de bepalingmethode inclusief de wegging naar MKI en MPG.

- a. Opstellen concept inhoudsopgave routekaart inclusief verwachte input vanuit projecten;
- b. Bespreken projectleidersoverleg/SBK;
- c. Bespreken TIC/ MBG;
- d. Uitwerken routekaart met LCA deskundigen en instrumenthouders;
- e. Bespreken projectleidersoverleg/SBK;
- f. Bespreken TIC/ MBG;
- g. Vaststellen en publiceren;

3. Project categorie 3 kaarten NMD 3.0

Doelstelling: het opstellen van de categorie 3 kaarten in de nieuwe structuur van de NMD (release 3.0, vastgesteld op 1 januari 2019, naar verwachting aangewezen in de Regeling Bouwbesluit per 1 juli 2019)

- a. Vaststellen invoerformat, basisprofielendatabase en conversietool (deels uit project herstructurering);
- b. Data analyse bestaande cat. 3 kaarten naar nieuwe elementenstructuur;
- c. Uitwerken installatiekaarten, team Lifecycle Vision en SGS Search;
- d. Uitwerken GWW kaarten, team RHKDHV;
- e. Uitwerken restant B&U kaarten, team W/e en LBP|SIGHT;
- f. Kaarten gereed 1 mei 2019;

Wat de installatiekaarten betreft is er veel kritiek vanuit de markt (o.a. Lenteakkoord partners) dat er te weinig keuze is in de NMD. Initiatieven, o.a. samen met FME, om de markt te bewegen zelf meer kaarten aan te leveren hebben tot op heden weinig effect gehad. Voor het draagvlak en de werkbaarheid is het echter wel nodig dat er voldoende CAT 3 kaarten in de NMD zitten, die ook aansluiten bij de BENG eisen. Installaties worden immers steeds belangrijker.

In dit plan zullen we hiertoe o.a. de volgende zaken uitvoeren:

Algemeen:

Door de NMD CAT 3 installatiekaarten op te bouwen volgens de nieuwe NLSFB fodar principe (functie, opwekking, distributie, afgifte en regeling) kunnen er veel meer combinaties worden gemaakt van installaties, met veel minder NMD-elementen dan dat dit per concept wordt gedaan. Dit is niet alleen een voordeel voor het opstellen van het aantal NMD-elementen, maar ook voor tijdens het beheer van de NMD.

Een ander voordeel is dat het dan ook bruikbaar is niet voor een type gebouwcategorie, maar voor alle gebouwcategorieën in de utiliteitsbouw (kantoren, onderwijs, laboratorium, sportaccommodaties, etc.)

Aangezien er nog heel weinig installaties in de NMD op dit principe zijn toegevoegd, stellen wij het volgende stappenplan voor.

1. Prioriteren van welke installatieonderdelen in de NMD vanuit de NL Sfb
2. Beperkt aantal volgens FODAR uitwerken (t.b.v. testen principe en inspanning)
3. Plan om prioriteitenlijst verder uit te werken
4. Uitwerken prioriteitenlijst.

Stap 1. Prioriteren van welke installatieonderdelen in de NMD vanuit de NL Sfb

Op basis van de laatste versie van de NL Sfb (vanuit het BIM loket) zal worden geanalyseerd welke installaties prioriteit hebben om te worden toegevoegd. Per installatieonderdeel zal dit volgens het FODAR principe worden uitgewerkt. Bij elke installatie zal ook de mogelijke varianten van bijvoorbeeld de opwekking worden meegenomen. Per onderdeel zal er weging worden gemaakt van 1-5. Daarbij worden de volgende aspecten meegewogen:

- a. (NMD) De milieubelasting van het installatieonderdeel (1 weinig belasting, 5 veel belasting)
- b. (HI)Hoeveelheid installatieonderdeel in een project (1 weinig, 5 veel)
- c. (FI) Frequentie toepassing installatieonderdeel in projecten (1 weinig, 5 veel)

De vermenigvuldiging van NMD x HI x FI zal een getal geven. Hoe hoger het getal hoe meer belangrijker is dat dit onderdeel in de NMD wordt opgenomen.

Daarbij

NMD: Zal worden bepaald door SGS en LCV (LCV heeft inzicht uit welke materialen dit installatieonderdeel bevat en SGS kan daarmee aangeven of dit een weinig of veel belasting zal geven)

HI x FI :Zal worden bepaald door LCV en UNETO VNI (LCV heeft inzicht wat het totaal van dit installatieonderdeel in een project is opgenomen, bijvoorbeeld hemelwater komt relatief weinig voor, en kanaalwerk relatief veel, daarnaast heeft UNETO VNI informatie over of bepaalde installatieonderdelen vaak worden toegepast)

Na dit onderdeel is er een prioriteitenlijst met welke installatieonderdelen urgent zijn en welke minder urgent.

Stap 2. Beperkt aantal volgens FODAR uitwerken (t.b.v. testen principe en inspanning)

Vanuit de prioriteitenlijst zullen voor een eerste indruk te krijgen welke werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd en hoeveel inspanning nodig is een beperkt aantal items worden gekozen.

Hiervoor zullen 6 elementen worden gekozen

- a. Opwekkers 2 stuks (1 W en 1 E)

- b. Distributie 2 stuks (1 W en 1 E)
- c. Afgifte 2 stuks (1 W en 1 E)

Voor deze elementen zal een schaalbaarheidstabel worden opgesteld, volgens het principe opgenomen in de bepalingsmethode paragraaf 2.8.2.2 item 2. Wij stellen voor om elk installatieonderdeel met 4 punten op te nemen, zodat een goede trendlijn van de schaalbaarheid is op te stellen.

Hierbij zal in hoofdlijnen SGS de NMD-milieu impact bepalen en LCV de productsamenstellingsgegevens achterhalen, technische levensduur en de trendlijnen opstellen.

Stap 3. Plan om prioriteitenlijst verder uit te werken

Na het uitwerken van stap 2 kan een verder plan worden gemaakt hoe de overige installatieonderdelen volgens hetzelfde principe kunnen worden uitgewerkt. Na het doorlopen van stap 2 is ook een betere inschatting te maken hoeveel inspanning dit zal kosten om de gehele lijst te verwerken.

Stap 4. Uitwerken prioriteitenlijst.

Na het opstellen van het plan, kan afhankelijk van het beschikbare budget en doorlooptijd de prioriteitenlijst worden uitgewerkt.

4. Communicatie- en marketingplan

Inleiding.

Per 1-1-2018 is het verplicht te toetsen of het resultaat van de milieuprestatieberekening lager of gelijk 1,0 is. Het maken van de milieuprestatieberekening is sinds 1-1-2013 verplicht, echter door het ontbreken van een eis (grenswaarde) werd door het Bevoegd gezag in de meeste gevallen niet om deze berekening gevraagd bij de vergunningaanvraag en ook tijdens de uitvoering werd niet of nauwelijks gecontroleerd en er werd dus ook niet gehandhaafd. De milieuprestatieberekening wordt gemaakt met een digitaal instrument.

In Nederland zijn nu vijf instrumenten beschikbaar. Voor de B&U sector zijn dat GPR Bouwbesluit, de MRPI-tool, de tool van OneClickLCA (ingezet via voor BREEAM door DGBC) en de DGMR tool, voor de GWW sector is dat DuboCalc.

Het maken van de berekening is aan regels gebonden. Deze regels zijn vastgelegd in de "Gids voor het maken van milieuprestatieberekeningen". Deze gids wordt beschikbaar gesteld via www.milieudatabase.nl. Opgemerkt dient te worden dat deze gids geactualiseerd dient te worden.

Stichting Bouwkwiteit beheert de Nationale Milieudatabase. De verwachting is dat de behoefte aan informatie over het maken van deze berekening sterk toe zal gaan nemen. Ook zullen meer fabrikanten en branches geprikkeld worden om milieudata van hun producten op te nemen in de NMD. Om in beeld te brengen voor wie, wanneer en aan welke informatie behoefte is, is dit **communicatie- en marketingplan** opgesteld. Als vervolg op de MBG vergadering van 12 september jl. is op 23 oktober jl. een werkgroep bijeen geweest (zie verslag). Op basis daarvan is dit communicatie en marketingplan opgesteld en voorzien van een kostenraming (onderverdeeld in eenmalige en structurele kosten).

Stakeholders (in aansluiting op figuur 1, pagina 4).

In eerste plaats is de overheid (BZK) als uitvoerder van de bouwregelgeving een belangrijke betrokkene.

De partijen die momenteel de berekeningen maken zijn voor namelijk de adviesbureaus (ingenieursbureaus) en in mindere mate architectenbureaus. Als er op basis van een goed uitgewerkt ontwerp (bestek en tekeningen) een kostencalculatie wordt gemaakt, zijn de hoeveelheden bouw materiaal en de installaties bekend. Het kost dan weinig tijd om deze materialen en installaties in te voeren in de berekening. Ook bouwbedrijven kunnen dan deze berekening maken. Een aandachtspunt is dan wel dat wanneer alternatieven door de bouwer worden aangeboden nagegaan moet worden of het alternatieve materiaal aan alle eisen voldoet, vaak is dan bouwfysische kennis noodzakelijk.

Zolang het bevoegd gezag nog de technische bouwregelgeving (Bouwbesluit) moet controleren zullen ook de BWT medewerkers de berekening moeten kunnen beoordelen.

Wordt de Wet kwaliteitsborging (WKB) van kracht dan zullen deze controles overgenomen worden door de zogeheten kwaliteitsborgers.

Voor beleidsmedewerkers van brancheorganisaties en bedrijven is goede communicatie onontbeerlijk om branches en bedrijven voor te bereiden op ontwikkelingen op het gebied van duurzaam- en circulair bouwen.

Een belangrijke doelgroep, die genoemd moet worden, is het onderwijs. Daar moeten doel, uitwerking en consequenties onderdeel worden van hun kennisoverdracht.

De toeleverende industrie is een zeer belangrijke doelgroep, zij leveren direct of via hun branche milieudata aan voor opname in de NMD. Een belangrijk gegeven is dat vooral de grotere producenten (en branches) vertegenwoordigd zijn in de NMD. Innovatieve *biobased materials* zijn nauwelijks opgenomen, de reden daarvan is dat het maken van een LCA voor de start-ups die veelal deze producten leveren een te grote financiële 'hobbel' is.

Samengevat: de doelgroep is dus breed en omvangrijk.

Doelgroep	Branche	Doelen en prikkels
Producenten, fabrikanten	NVTB, NII, MWA, NBVT, enz.	Producten in de database op te nemen
Ontwikkelaars	Neprom, NVB	Duurzame gebouwen met lage scores te ontwikkelen
Adviseurs, architecten	VLCA, NL-ingenieurs, BNA	Duurzame gebouwen met lage scores te adviseren en te ontwerpen.
Bouwbedrijven	BN, AFNL	Keuze maken uit duurzame bouwproducten
Ontwikkelaars bestekservices		Informatie aanbieden en ontsluiten
Onderwijs		Lesbrieven
Consumenten		Informatie over duurzaam bouwen
Opdrachtgevers		Informatie verstrekken over keuze van duurzame bouwmaterialen

Daarnaast zijn ook de waarborginstellingen/verzekeraars, certificerende instellingen interessante partijen.

Marketing

SBK is een onafhankelijk non-profit organisatie, toch is een zorgvuldige marketing noodzakelijk. De **boodschap** naar buiten is: *deze organisatie beheert een robuust instrument met voldoende kwaliteitswaarborgen. Een level-playing field en transparantie zijn een strikte voorwaarden.*

Door deze boodschap goed over te brengen ontstaat draagvlak. Uiteindelijk gaat het om ons klimaat en beschikbaarheid van grondstoffen. De NMD is een belangrijke pijler in circulair bouwen, transparante en kwalitatieve informatie.

Andere **boodschappen** zijn:

Naar de fabrikanten, producenten: zorg dat jouw product als categorie 1 of 2 -kaart in de NMD is opgenomen, zo niet dan wordt jouw product conservatief gehonoreerd.

SBK ontwikkelt voor deze fabrikanten een NMD-logo waarmee gecommuniceerd kan worden.

Naar adviseurs, bouwers, opdrachtgevers: gebruik de bepalingsmethode als ontwerpinstrument en ontwikkel een zo milieuvriendelijk gebouw.

In dit kader is het verstandig dat voor privaat gebruik een classificatie wordt ontwikkeld.

Prikkels en doelen per doelgroep moeten in aansluiting op bovenstaande tabel verder worden ontwikkeld:

1-Voor producenten en fabrikanten om hun product in de database op te nemen.

2-Voor ontwerpers, bouwers en opdrachtgevers om duurzame gebouwen met lage scores te ontwikkelen

3-Voor toetsers en handhavers om zorgvuldig as-built vast te stellen dat de doelstellingen zijn gerealiseerd.

Planning.

De grenswaarde is per 1-1-2018 van kracht, naar verwachting wordt de eis aangescherpt per 2021 naar ongeveer 0,8; in 2025 zou een volgende aanscherping kunnen plaats vinden. BZK wil voor de zomer 2019 een visie presenteren over de ontwikkeling van de MPG tot 2030. Medio 2019 is de nieuwe bepalingsmethode vigerend en is de database web-based en modulair. Dat betekent dat meerdere deelresultaten kunnen worden getoond, bijvoorbeeld het percentage hergebruik of de CO₂-emissies. Door vroegtijdig te communiceren over de extra mogelijkheden de verwachte ontwikkeling van de MPG-eis wordt de 'markt' geprikkeld hierop de anticiperen. Om de markt doeltreffend te informeren en te ondersteunen dient z.s.m. in 2019 een professioneel 'team' te worden opgebouwd om hierin te voorzien.

Gewenste informatie.

In eerste instantie zal er behoefte zijn aan basiskennis. Wat houdt de eis in, op welke wijze moet de milieuprestatie berekend worden, op welke wijze kan er geoptimaliseerd worden? De eigenaren/beheerders van de verschillende rekeninstrumenten zullen hun eigen gebruiksinstructies aan hun licentiehouders over gaan dragen.

Vervolgens zullen er per instrument *gebruikersforums* opgezet gaan worden.

Daarnaast blijft er behoefte aan algemene informatie, zoals informatie over aanpassing van de bepalingsmethode, nieuwe releases, aanscherping van de eis, uitleg over beleidsdoelstellingen van de overheid, enzovoort. Voor het onderwijs is een *lesbrief* gewenst. De informatie zal voor de verschillende doelgroepen op het door hen gewenste niveau moeten worden aangeboden. Een beleidsmedewerker t.o.v. een adviseur of bouwer heeft andere informatie nodig. De werkgroep is van mening dat overleg nodig is met de brancheverenigingen om vast te stellen op welke wijze hun leden het best benaderd kan worden en wat hun rol daarin kan zijn.

Organisatie.

De uitleg over het gebruik van de instrumenten zal door de instrumenteigenaren worden uitgevoerd, inmiddels worden er bijvoorbeeld cursussen aangeboden door WE adviseurs. Docenten zullen deze cursussen ook moeten volgen. Ook *gebruikersforums* dienen door de 'instrumenten' georganiseerd gaan worden.

Voor het verzorgen van de overige informatie, zoals onderzoeksresultaten, diverse mededelingen, nieuwsbrieven en brochures, ligt het in de rede dat SBK in nauw overleg met het ministerie van BZK dat gaat verzorgen.

Activiteiten/acties.

Via een goed toegankelijke *website* kunnen alle documenten beschikbaar worden gesteld. De huidige website zal daarvoor aangepast moeten worden.

Op de website veel gestelde vragen (FAQ's) met de bijbehorende antwoorden beschikbaar stellen. Inmiddels is er een overzicht van de meest gestelde vragen beschikbaar. In overleg met deskundigen moeten goede duidelijk leesbare antwoorden worden geformuleerd. Via de website kunnen persberichten en informatiemateriaal van BZK ter beschikking gesteld worden.

Voor het onderhouden van proactief contact is het regelmatig uitbrengen van een digitale nieuwsbrief noodzakelijk. Een frequentie van 1x per 2 maanden is aan te raden. Belangrijk is in de informatievoorziening integrale aspecten mee te nemen en te wijzen op de effecten op andere Bouwbesluiten.

Voor het beantwoorden van vragen, ook van de instrumenteigenaren, is een helpdesk nodig.

Op het recent georganiseerde symposium (31 oktober jl.) bleek dat de behoefte aan voorlichting groot is, vooral de relaties met circulair bouwen blijken veel vragen op te roepen. Ook informatie over Europese ontwikkelingen werd zeer gewaardeerd. Toegezegd is tenminste 1x per jaar een seminar te organiseren.

In de werkgroep is daarnaast een aantal effectieve en interessante communicatie opties aan de orde geweest. Belangrijk is te streven naar visualisatie, zoals uitlegfilmpjes, strips. Ook het inzetten van bekende personen (denk aan Jan-Willem van der Groep) helpt om de boodschap over te brengen. Verder is het aanbieden van presentaties effectief (let wel op de focus).

Het in het leven roepen van een permanent communicatieforum waarin deze activiteiten een plaats krijgen lijkt een geschikte manier om in contact te komen en te blijven met de stakeholders. De taak van SBK is om samen te brengen en te harmoniseren. De door SBK ingestelde MBG (beleidscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van de eerder genoemde stakeholders, m.u.v. het onderwijs) kan daarin een goede rol vervullen.

Overheveling TPO uit 2018 naar NMD 2019

Hoewel er in 2018 in de subsidie aanvraag reeds met een lager budget rekening werd gehouden dan in 2017, bleken in 2018 de werkzaamheden voor het '*Erkende Stelsel*', onder de Tripartiete Overeenkomst, minder dan voorzien.

Voor het stelsel *Nationale Milieudatabase (NMD)* en de bijbehorende *Nationale Bepalingsmethode Gebouwen en GWW Werken* blijkt het tegenovergestelde het geval: hoewel er reeds meer werkzaamheden en een groter budget voor 2018 waren voorzien, zijn er toch extra activiteiten nodig die vooral samenhangen met het toenemende belang en aandacht voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het hiertoe benodigde NMD stelsel.

6. Project Heroriëntatie op de weegfactoren voor de bepaling van de 1-puntscore voor de milieuprestatie van gebouwen en GWW-werken (MKI).

Context en aanleiding

Eind 2018 is de bepalingmethode milieuprestatie gebouwen en GWW als resultaat van project "Opname van grondstoffenefficiency in de bepalingmethode en herstructurering van de nationale milieudatabase (NMD)" geactualiseerd. De actualisatie betreft in hoofdzaak de nadere uitwerking van module D, declareren van indicatoren voor grondstoffenefficiency en de volledige modulaire opbouw inclusief doorwerking in de rekenregels.

De milieueffectcategorieën en bijbehorende weegfactoren in tabel 5 van de bepalingmethode zijn hangende de ontwikkelingen in CEN TC 350 en de PEF vooralsnog niet gewijzigd. Waarbij het beleid is dat de milieu effecten Europees worden vastgesteld en de wegingen discretionair per lidstaat.

De weging is van belang om de enerzijds de 1-puntscore (MKI) van gebouwen en GWW-werken te kunnen berekenen. En op een gelijke wijze die van (bouw)producten en installaties voor toepassing in de B2B. Voor de B2C zal de PEF dan nog aan de hand van referenties uitspraken doen over de milieukwaliteit van (bouw)producten en installaties.

Tabel 5: Weegfactoren (voor de milieueffectcategorieën)

Milieueffectcategorie	Equivalent eenheid	Weegfactor [€/ kg equivalent]	
Uitputting abiotische grondstoffen (exclusief fossiele energiedragers) – ADP	Sb eq	€ 0,16	Grondstoffen
Uitputting fossiele energiedragers – ADP	Sb eq ^b	€ 0,16	
Klimaatverandering – GWP 100 j.	CO ₂ eq	€ 0,05	
Aantasting ozonlaag – ODP	CFK-11 eq	€ 30	
Fotochemische oxidantvorming – POCP	C ₂ H ₄ eq	€ 2	
Verzuring – AP	SO ₂ eq	€ 4	
Vermisting – EP	PO ₄ eq	€ 9	Emissies
Humane toxiciteit – HTP	1,4-DCB eq	€ 0,09	1-puntsscore
Zoetwater aquatische ecotoxiciteit – FAETP	1,4-DCB eq	€ 0,03	
Mariene aquatische ecotoxiciteit - MAETP	1,4-DCB eq	€ 0,0001	
Terrestrische ecotoxiciteit – TETP	1,4-DCB eq	€ 0,06	

Het resultaat per milieueffectcategorie ontstaat uit de gekarakteriseerde effectscores door vermenigvuldiging met de weegfactoren per eenheid. Er vindt dus niet vooraf normalisatie plaats.

Tabel 5: *Huidige milieu effecten en weegfactoren in Nationale Bepalingsmethode Gebouwen en GWW Werken*

SBK is voornemens om als sluitstuk van het project opname van grondstoffenefficiency in de bepalingmethode en herstructurering van de NMD een heroriëntatie op de weegfactoren voor de bepaling van de 1-puntsscore voor de milieuprestatie van gebouwen en GWW te laten plaatsvinden.

Dit project past als activiteit binnen het jaarplan 2019 voor het beheer en onderhoud van de bepalingmethode 'Milieuprestatie gebouwen en GWW-werken en de daarbij aangesloten Nationale Milieudatabase (NMD) – [Rijswijk: maart 2018]

<https://www.milieudatabase.nl/imgcms/jaarplan%20SBK-NMD%202018%20openbaar.pdf>

Momenteel vindt een herziening van de EN 15804 plaats. Aangezien de EN 15804 voor de lidstaten nog geen verplichtende geharmoniseerde bepalingmethode is, houdt de bepalingmethode al wel en voor zo ver als mogelijk, de EN 15804 aan. SBK volgt deze ontwikkeling en stelt zodra er enige zekerheid is over definitieve teksten in 2019 een transformatieplan op voor de aanpassing van de bepalingmethode, inclusief een goede transitie in de weg, rekenregels en prestatie-eis.

Wat willen we bereiken?

- Tenminste:
 - Een actualisatie van tabel 5.1. uit de bepalingmethode milieuprestatie gebouwen en GWW-werken, voor wat betreft:
 - Milieueffectcategorieën waarbij de nieuwe EN 15804 wordt gevolgd;
 - De weging van deze effecten, waarbij Europese inzichten zoals in de PEF worden gevolgd, maar toegespitst voor Nederlandse toepassing.
- Bij voorkeur: Een wegingset die niet alleen wordt gebruikt voor de MKI van gebouwen en GWW-werken en van de materiaal gebonden CO₂-emissie als ook die van 'use stage energy' (BENG-criteria), maar ook voor bredere (rijks)beleidsdoelstellingen. Dit kunnen we o.a. bereiken door communicatie een informatie, maar ook door voorbeeld pilots (o.a. Transitie Agenda Maakindustrie) en referentie gebouwen die aansluiten bij de BENG eisen.

6.1 Wat is cruciaal voor het bereiken van de doelstellingen?

- Een weloverwogen proces waarin diverse belanghebbenden kunnen participeren. Daarom is het van groot belang om eerst overeenstemming en commitment te krijgen van de belangrijkste partijen over de uitgangspunten en de eisen die aan de oplossing moet worden gesteld, nog voordat we over de weegmethoden zelf spreken. Het gevaar dreigt dat als men te vroeg met weegfactoren komt, brancheorganisatie/bedrijven al te vroeg kijken naar de vraag wat dit voor hen betekent. Een stapsgewijze aanpak heeft derhalve de voorkeur, waarin een breed scala aan belanghebbenden en experts worden geconsulteerd.
- Betrokkenheid van brancheorganisaties en kennisinstellingen in de vorm van een klankbordgroep.
- Als basis voor de te onderzoeken weging gelden de milieueffectcategorïeën uit de komende EN 15804, die ook als grondslag zullen worden gebruikt bij een weging van ecolabelling B2C voor bouwproducten onder de PEF.
- Een oriëntatie op Europese ontwikkelingen m.b.t. de environmental footprint rekening houdend met het Rijksbrede programma Circulaire Economie en het Klimaatakkoord.
- Geen nieuw fundamenteel methodologisch onderzoek. Wel reagerend en voortbouwend op onderzoeksrapporten
 - Weging van LCA met schaduwprijs nader beschouwd [LBP|SIGHT en IVAM, 28 januari 2016
 - TOTEM – Monetisation of the MMG method (update 2017) [VITO, January 2018]
 - Aanpassing monetaire weegfactoren SBK Bepalingsmethode: Mogelijkheden en effecten [CE Delft, 22 december 2017]
- De weegfactoren voor de MPG berekening worden uiteindelijk niet door SBK vastgesteld, maar door de Rijksoverheid. SBK levert met uitvoering van dit project een advies aan de Rijksoverheid

6.2 Welke stappen ondernemen we daartoe?

- Vanuit een verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van de bepalingmethode neemt SBK het initiatief voor nader onderzoek.
- Voor het verkrijgen van draagvlak organiseert SBK één of meerdere expertmeetings om feedback te kunnen geven op concept onderzoeksresultaten.
- De discussie over definitieve aanpassing van de bepalingmethode verloopt langs de reguliere weg via TIC en MBG.
- Aan de Rijksoverheid wordt onderbouwde informatie aangeleverd en ene daarbij behorend afwegingskader. De Rijksoverheid stelt uiteindelijk de nieuwe Weegfactoren vast.

6.3 Hoe maken we het?

SBK voert de projectcoördinatie met inhuur derde expertise

Het project kent de volgende fasen:

- Opstartfase met het vragen van offertes voor inhuur derde expertise
- Studie naar wegingsmethodieken en – wegingsfactoren in de ons omringende landen en de reeds uitgevoerde studies door de onder punt 1 genoemde partijen (o.a. Totem, CE-Delft en LBP-Sight);
- Opstellen van een conceptadvies voor wegingsfactoren in Nederland.
- Effectstudie op een robuuste set basisprofielen en achtergrondprocessen
- Effectstudie op uitkomsten berekening van de MKI van gebouwen en GWW-werken en van de materiaalgebonden CO₂-emissie en die van use stage energy op basis van de NTA 8800.

- Benadering van experts met de vraag of zij in een klankbordgroep de resultaten willen bespreken.
- Bespreking van onderzoeksresultaten in een klankbordgroep
- Advies aan en overleg met rijksoverheid om commitment te bereiken dat de wegingset niet alleen wordt gebruikt voor de MKI van gebouwen en GWW-werken en van de materiaal gebonden CO₂-emissie en die van use stage energy, maar ook voor bredere beleidsdoelstellingen.

Doorlooptijd

- Jan 2019 – 31 December 2019

7 Platform CB'23 Deelname actie 'Meten van circulariteit: eisen aan een uniforme meetmethode

Platform CB'23 wil bouw-breed partijen met circulaire ambities met elkaar verbinden, zowel in de GWW-sector als in de woning- en utiliteitsbouw. Het streven is om vóór 2023 nationale, bouwsector-brede afspraken op te stellen over circulair bouwen. Rijkswaterstaat en Rijksvastgoedbedrijf geven samen met De Bouwcampus en NEN invulling aan dit initiatief. Zie verder ook: <https://platformcb23.nl/>

SBK participeert in CB'23 en levert specifiek input in het actieteam 'meten van circulariteit'.

In het onderhavige project wordt door SBK de vraag beantwoord hoe circulariteit statisch in een fysiek gebouw of GWW-werk prestatiegericht tot uitdrukking kan worden gebracht.

Hiernaast zijn er natuurlijk ook kenmerken van 'circular buildings' in brede zin zoals processen, financiële arrangementen, terugnameplichten enz. Deze vallen evenwel buiten de bemoeienis van SBK.

De doelstellingen van dit project zijn:

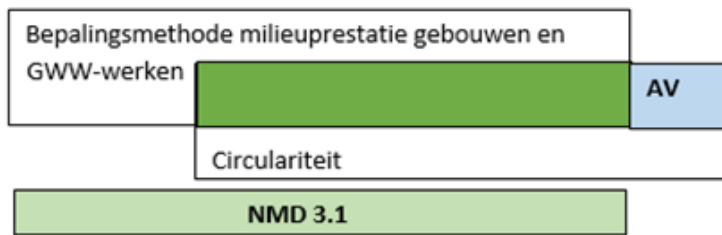
- 1 Ten minste twee opties waarin het technische aspect van een circulair gebouw, of GWW-werk op basis van de bepalingmethode getalsmatig tot uitdrukking wordt gebracht en gewaardeerd;
 - a opties waar in termen de mate van gerecycled materiaal (op basis van bepalingmethode) prestatiegericht zijn geformuleerd;
 - b opties waar in termen als demontabiliteit (op basis van de Bepalingmethode) prestatiegericht kunnen worden geformuleerd;
- 2 beschrijving van de mate waarin de structuur van de NMD anno 2019 dienstbaar is in het bepalen van de circulariteit van een gebouw of GWW-werk;
- 3 een vingeroefening met een doorrekening van verschillende typen gebouwen en GWW-werken om realistische grenswaarden (ad. doelstellingen 1, 2 en 3) en een beoogde grenswaarde vast te stellen.

Om de mate van circulariteit van een materiaal, product, bouwwerk of gebied inzichtelijk te maken is een uniforme, effectieve meetmethode onmisbaar. Voorkomen moet worden dat verschillende methoden tot verschillende resultaten leiden waardoor vergelijking onmogelijk wordt en 'cherry picking' (met welke methode kom ik tot het meest gunstige resultaat) tot de mogelijkheden gaat behoren.

Gezien onder andere de lange levensduur van bouwwerken en de gefragmenteerde keten zullen vele aannamen nodig zijn om tot een beoordelingsmethodiek te komen die een zo realistisch mogelijke benadering geeft. Maar het meest van belang is om te identificeren welke indicatoren het meest relevant zijn om de relatieve prestatie van (bijv.) bouwwerk A met bouwwerk B inzichtelijk te maken.

- Voor het NMD-stelsel is het van groot belang dat binnen CB'23 helder wordt aangegeven wat de Bepalingmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken met inbegrip van de NMD behelst. En hoe redundantie met circulariteit kan worden voorkomen;

- Op de bijeenkomst van CB'23 worden essentiële kenmerken bepaald voor het meten van circulariteit, als ook de aangrijpingspunten om die te meten (hoofdzakelijk EN 15804 en methode achter MCI). SBK neemt deel aan de taakgroep die de kenmerken bespreken. Het streven is zo veel mogelijk comparitie te realiseren met Bepalingsmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken;
- Toekomstbeeld is dan wat SBK betreft:

Tijdsinvestering en globale planning:

Van alle deelnemende organisaties aan de actieteams wordt een in kind investering gevraagd:

- Per bijeenkomst komt dit neer op een tijdsbesteding van $4 + 16 = 20$ uur x 6 = 120 uur;
- Gereed eind juni 2019;